

Ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος τον 1999 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος..

Αριθμός 158(1) του 1999
ΝΟΜΟΙ ΠΟΥ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΕΙ ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΕΠΟΥΝ
ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΡΟΣ Ι-ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος του 1999.

Ερμηνεία

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια-

"αναβλητική αίρεση" σημαίνει όρο με τον οποίο η διοίκηση εξαρτά την επέλευση των αποτελεσμάτων της διοικητικής πράξης από γεγονός μελλοντικό και αβέβαιο-

"διοίκηση" περιλαμβάνει κάθε διοικητικό όργανο·

"διοικητική αρχή" σημαίνει διοικητικό όργανο που έχει αποφασιστική αρμοδιότητα-

"διοικητική πράξη" σημαίνει ατομική διοικητική πράξη με την οποία ένα διοικητικό όργανο καθορίζει μονομερώς τι πρέπει να ισχύσει σε μια συγκεκριμένη περίπτωση-

"διοικητικό όργανο" σημαίνει το μονομελές ή συλλογικό διοικητικό όργανο της κεντρικής διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου που είναι διοικητική αρχή·

"κανονιστική πράξη" σημαίνει πράξη η οποία θέτει κανόνες νομοθετικού περιεχομένου, γενικούς και απρόσωπους, που μπορούν να εφαρμοστούν σε περιπτώσεις αόριστες, υπάρχουσες ή μελλοντικές·

"νόμος" σημαίνει το νόμο δυνάμει του οποίου εκδίδεται ή ανακαλείται 'συγκεκριμένη πράξη-

"όργανο" σημαίνει διοικητικό όργανο·

"πράξη" σημαίνει διοικητική πράξη.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ-ΟΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Έκδοση
διοικητικών
πράξεων

3. Η έκδοση μιας διοικητικής πράξης γίνεται με τη διατύπωση της βούλησης του διοικητικού οργάνου.

Έναρξη
ισχύος
διοικητικών
πράξεων

4. Η ουσιαστική ισχύς μιας διοικητικής πράξης αρχίζει από την ημέρα που η δήλωση της βούλησης του διοικητικού οργάνου κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Όταν ο νόμος καθιστά συστατικό στοιχείο της πράξης τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, η ουσιαστική ισχύς της αρχίζει από την ημέρα της δημοσίευσης.

Ενημέρωση
για τα μέσα
θεραπείας

5. Η διοίκηση οφείλει στο έγγραφο με το οποίο κοινοποιείται η πράξη να ενημερώνει *ιόν* ενδιαφερόμενο για τις θεραπείες που έχει για να προσβάλει την πράξη. Στο έγγραφο πρέπει να καθορίζεται η φύση και η μορφή της θεραπείας, η προθεσμία που τάσσει τη Σύμβαση ή ο νόμος και το αρμόδιο δικαστήριο ή διοικητικό όργανο προς το οποίο μπορεί να απευθυνθεί ο ενδιαφερόμενος.

6.-(1) Τα έννομα αποτελέσματα μιας διοικητικής πράξης αρχίζουν όταν αρχίζει η ουσιαστική ισχύς της, έκτος αν οριστεί στη διοικητική πράξη ότι η επέλευση των αποτελεσμάτων της μετατίθεται χρονικά είτε στο μέλλον είτε στο παρελθόν.

Έναρξη
έννομων
αποτελεσμάτων
διοικητικών
πράξεων.

(2) Στο μέλλον μετατίθεται η επέλευση των έννομων αποτελεσμάτων της πράξης, όταν προστεθεί σ' αυτή αναβλητική αίρεση ή προθεσμία. Στο παρελθόν μετατίθεται η επέλευση των έννομων αποτελεσμάτων της πράξης, όταν αυτή σπλιστεί με αναδρομική ισχύ.

7. Μια διοικητική πράξη δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ, έκτος από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

Αναδρομική
ισχύς
διοικητικών
πράξεων.

- (α) Αν επιτρέπει την αναδρομικότητα της πράξης ο νόμος.
- (β) αν εκδίδεται για συμμόρφωση με απόφαση ΤΟΟ Ανώτατου Δικαστηρίου και η αναδρομική ισχύς είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της νομιμότητας.
- (γ) όταν το διοικητικό όργανο επαναλαμβάνει πράξη του που ακυρώθηκε για λόγους τυπικούς, εφόσον η νέα πράξη έχει το ίδιο με την ακυρωθείσα περιεχόμενο και εκδίδεται μέσα σε εύλογο από την πρώτη πράξη χρόνο και με βάση τα ίδια πραγματικά περιστατικά και τις ίδιες νομικές διατάξεις. Δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ πράξη που επαναλαμβάνει προηγούμενη απόφαση η οποία ακυρώθηκε για παράβαση νόμου ή των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου.
- (δ) όταν η διοικητική πράξη ανακαλεί άλλη πράξη της διοίκησης που είναι παράνομη ή που αντιβαίνει προς τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου.
- (ε) όταν αποκλειστικό περιεχόμενο της πράξης είναι η διαπίστωση πραγματικής κατάστασης και η αναδρομική ισχύς επιβάλλεται για την ορθή εφαρμογή του νόμου και δε θίγει όημιουργηθείσες καταστάσεις
- (στ) όταν η αναδρομική ισχύς επιβάλλεται για να αποκατασταθεί αδικία που έγινε σε βάρος διοικούμενου από παράλειψη οφειλόμενη ενέργειας της διοίκησης.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ-Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ!

8.-(1) Οι δραστηριότητες, της διοίκησης προσδιορίζονται και περιορίζονται αίτο το εκάστοτε ισχύον δίκαιο.

Νόμιμα
πλαίσια της
διοικητικής
δράσης

(2) Οι κανόνες, δικαίου που καθορίζουν τα όρια και την έκταση της εξουσίας της διοίκησης υπαγορεύονται από το Σύνταγμα, τους τυπικούς νόμους και τις κανονιστικές πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή άλλων διοικητικών οργάνων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου.

9. Όταν το διοικητικό όργανο πρόκειται να εκδώσει μια πράξη, ύστερα από αίτηση, θα βασιστεί στο νομοθετικό καθεστώς, που ισχύει κατά το χρόνο της έκδοσης της πράξης, ανεξάρτητα αν αυτό ήταν διαφορετικό κατά το χρόνο της υποβολής της σχετικής αίτησης. Όταν η διοίκηση, έπειτα από πάροδο εύλογου χρόνου, παραλείπει να προβεί στην εξέταση της αίτησης, λαμβάνεται υπόψη το καθεστώς που ίσχυε κατά το τέλος, της εκπνοής του εύλογου χρόνου.

Κρίσιμο
νομοθετικό
καθεστώς.

10. Το διοικητικό όργανο πρέπει να ασκεί την αρμοδιότητα, του μέσα ΠΕ εύλογο χρόνο, ώστε η απόφαση του να είναι επίκαιρη σε σχέση με τα πραγματικά ή νομικά γεγονότα στα οποία αναφέρεται. Ο καθορισμός του εύλογου χρόνου εξαρτάται από τις εκάστοτε ειδικές συνθήκες.

Άσκηση
αρμοδιότητας
μέσα σε
εύλογο χρόνο.

- Προθεσμίες. 11.(1) Οι προθεσμίες που τάσσονται για έκδοση μιας διοικητικής πράξης είναι ενδεικτικές, εκτός αν ορίζεται ρητά ότι είναι ανατρεπτικές. Όμως η πράξη δεν μπορεί νόμιμα να εκδοθεί, αν από τη λήξη της προθεσμίας πέρασε υπέρμετρο χρονικό διάστημα που επιδρά ουσιαστικά στις νομικές ή πραγματικές προϋποθέσεις έκδοσης της πράξης.
- (2) Οι προθεσμίες που τάσσονται για υποβολή αιτήσεων από τους διοικούμενους για ικανοποίηση αιτήματος είναι, εκτός αν προκύπτει διαφορετικά από το νόμο, ανατρεπτικές."
- (3) Αιτήσεις υποβάλλονται είτε με παράδοση είτε με αποστολή με τηλεομοιότυπο ή οποιοδήποτε άλλο ηλεκτρονικό μέσο είτε με το ταχυδρομείο. Όταν υποβάλλεται αίτηση με το ταχυδρομείο, ως ημέρα υποβολής της αίτησης θεωρείται η ημέρα -που στη συνήθη πορεία -του ταχυδρομείου η αίτηση θα παραληφθεί.
- (4) Υπέρβαση ανατρεπτικής προθεσμίας μπορεί να δικαιολογηθεί για λόγους ανώτερης βίας ή αν υπάρχουν ειδικές συνθήκες και η υπέρβαση δεν παραβιάζει τα συμφέροντα άλλου διοικούμενου.
- Αναγνώριση πράξεων άλλων οργάνων. 12. Ένα διοικητικό όργανο κατά την άσκηση της αρμοδιότητας του αναγνωρίζει ως ισχυρές και εφαρμόζει τις πράξεις άλλων διοικητικών οργάνων, εφόσον αυτές έχουν εξωτερικά τα γνωρίσματα έγκυρων πράξεων.
- Τήρηση των τύπων. 13.-(1) Η διοίκηση οφείλει να τηρεί τους τύπους που απαιτεί ο νόμος για την έκδοση μιας διοικητικής πράξης. Παράβαση ουσιώδους τύπου καθιστά την πράξη παράνομη.
- (2) Το αποφασιστικό κριτήριο του διαχωρισμού των τύπων σε ουσιώδεις και επουσιώδεις είναι η ενδεχόμενη επίδραση της μη τήρησης τους στο περιεχόμενο της πράξης. Αν η παρατυπία επέδρασε στο αποτέλεσμα της απόφασης που πάρθηκε, θεωρείται ουσιώδης.
- (3) Αν υπάρχει αντικειμενική αδυναμία τήρησης της διαδικασίας που προβλέπει ο νόμος, η διοίκηση μπορεί να ακολουθήσει μια παραπλήσια διαδικασία που παρέχει τα ίδια εχέγγυα με την προβλεπόμενη από το νόμο.
- Διοικητικός καταναγκασμός 14.-(1) Η διοίκηση, προτού λάβει οποιαδήποτε μέτρα διοικητικού καταναγκασμού για εκτέλεση των πράξεων της, θα πρέπει να προειδοποιεί σχετικά τον απειθούντα πολίτη, η δε εφαρμογή των μέτρων αυτών δεν πρέπει να υπεοβαίνει το απολύτως αναγκαίο για την εκτέλεση της πράξης.
- (2) Μέτρα άμεσου καταναγκασμού που δεν αποβλέπουν σε εκτέλεση διοικητικών πράξεων μπορεί να λαμβάνονται μόνο όταν-
- (α) Συντρέχει επείγουσα και σοβαρή ανάγκη που αφορά τη θεραπεία του κοινού συμφέροντος· (β) είναι αδύνατη η συμμόρφωση του διοικούμενου με τη λήψη εναντίον του άλλων μέτρων καταναγκασμού.
- Νόμιμη υπόσταση του οργάνου. 15. Βασική προϋπόθεση για να είναι μία διοικητική πράξη έγκυρη είναι η νόμιμη υπόσταση του οργάνου που την εκδίδει.
- Πράξεις οργάνου που βρίσκεται σε άδεια διαθεσιμότητας ή προσωπηρετική άδεια. 16.-(1) Μονομελές διοικητικό όργανο που βρίσκεται σε κανονική άδεια ανάπαυσης μπορεί έγκυρα να εκδώσει πράξη της αρμοδιότητας του, αν προηγουμένως δηλώσει εγγράφως διακοπή της άδειας του.
- (2) Πράξεις μονομελούς διοικητικού οργάνου που βρίσκεται σε διαθεσιμότητα ή άδεια πριν από την αφυπηρέτησή του είναι παράνομες.
- Αρμοδιότητα Οργάνου. 17.-(1) Το διοικητικό όργανο που εκδίδει μια πράξη πρέπει να είναι αρμόδιο καθ' ύλην, κατά τόπο και κατά χρόνο.

(2) Η αρμοδιότητα ενός διοικητικού οργάνου καθορίζεται από το Σύνταγμα ή από το νόμο ή από κανονιστική ή διοικητική πράξη που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση νόμου.

(3) Η παρανομία μιας πράξης που έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο δε θεραπεύεται, έστω και αν την πράξη αυτή εγκρίνει μεταγενέστερα το αρμόδιο όργανο.

(4) Όταν ο νόμος αναθέτει την άσκηση μιας εξουσίας σε ένα όργανο, το όργανο αυτό δεν μπορεί να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά την εξουσία του αυτή σε άλλο όργανο, χωρίς να υπάρχει ρητή διάταξη του νόμου που να το επιτρέπει.

(5) Αν μια αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδιο διοικητικό όργανο, το αναρμόδιο όργανο οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο, πληροφωρώντας περί τούτου τον ενδιαφερόμενο.

(6) Η διοικητική αρμοδιότητα πρέπει να ασκείται από το όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί από το νόμο.

(7) Η απλή έγκριση των συστάσεων υφιστάμενου οργάνου, χωρίς το αρμόδιο όργανο να αντιμετωπίσει την επίλυση του θέματος, συνιστά αποχή από άσκηση της αρμοδιότητας του αρμόδιου οργάνου.

(8) Δε συνιστά αποχή από άσκηση αρμοδιότητας η υιοθέτηση ενός σημειώματος ή μιας πρότασης που υποβάλλεται από υφιστάμενο υπάλληλο ή όργανο στο αρμόδιο διοικητικό όργανο, αν το σημείωμα ή η πρόταση περιέχει συγκεκριμένη εισήγηση και από το σύνολο της όλης διοικητικής ενέργειας προκύπτει ότι το αρμόδιο όργανο άσκησε ουσιαστικά την αποφασιστική του αρμοδιότητα.

18.—(1) Η εξουσία του προϊστάμενου να Ελέγχει τον υφιστάμενο προκύπτει ιερατικός από την ιεραρχική σχέση που υπάρχει μεταξύ τους.

Ιεραρχικός έλεγχος.

(2) Το ιεραρχικά προϊστάμενο όργανο μπορεί πάντα να ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων του υφιστάμενου του οργάνου.

(3) Ο έλεγχος νομιμότητας αφορά την τήρηση των επιταγών του δικαίου, είτε αυτές περιέχονται στο Σύνταγμα, στους νόμους, στις κανονιστικές ή διοικητικές πράξεις είτε επιτάσσονται από τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου.

(4) Το ιεραρχικά προϊστάμενο όργανο δεν έχει εξουσία να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει για λόγους ουσιαστικούς τις πράξεις του υφιστάμενου του οργάνου, όταν ο νόμος ανέθεσε αποκλειστικά στο υφιστάμενο όργανο την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας.

19. Όταν απαιτείται από το νόμο έγκριση από Υπουργό ή από το Υπουργικό Συμβούλιο πράξεων νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου ή αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, η πράξη των τελευταίων δεν είναι έγκυρη πριν από την έγκριση.

Πράξεις που απαιτούν έγκριση.

ΜΕΡΟΣ IV-ΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

20.—(1) Για να είναι νόμιμο ένα συλλογικό όργανο πρέπει να είναι συγκροτημένο από όλα τα πρόσωπα που καθορίζει ο νόμος.

Συγκρότηση συλλογικού οργάνου.

(2) Η ύπαρξη κενής θέσεως λόγω θανάτου ή παραίτησης ενός μέλους δεν επιτρέπει τη νόμιμη συγκρότηση του συλλογικού οργάνου, εκτός αν ο νόμος προβλέπει διαφορετικά.

21.—(1) Το συλλογικό διοικητικό όργανο πρέπει να συνεδριάζει με νόμιμη σύνθεση. Δεν είναι νόμιμα συντεθειμένο, αν στη συνεδρίασή του παρίσταται

Σύνθεση και συνεδρίες συλλογικού οργάνου.

πρόσωπο που δεν είναι εξουσιοδοτημένο από το νόμο, έστω και αν 'δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, έκτος αν πρόκειται για υπάλληλο που είναι αρμόδιο για την τήρηση των πρακτικών.

(2) Δε συνιστά κακή σύνθεση τον οργάνου η παρουσία στη συνεδρία του συλλογικού διοικητικού οργάνου αρμόδιων υπηρεσιακών ή άλλων προσώπων με σκοπό την παροχή κατατοπιστικών πληροφοριών ή την προσαγωγή στοιχείων, εφόσον αυτά αποχωρήσουν πριν από τη διαβούλευση για λήψη της απόφασης.

(3) Για να συνεδριάσει νόμιμα ένα συλλογικό όργανο πρέπει να κληθούν νομότυπα και εμπρόθεσμα όλα τα μέλη του στη συνεδρία, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που το συλλογικό όργανο συνεδριάζει σε τακτές ήμερες και ώρες.

(4) Αν μεταξύ του χρόνου που εκδόθηκε ακυρωθείσα πράξη και του χρόνου της επανεξέτασης δεν επήλθε οποιαδήποτε αλλαγή στη σύνθεση του συλλογικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, στην επανεξέταση και στη λήψη νέας απόφασης καλούνται τα μέλη του που μετείχαν στη συνεδρία κατά την οποία λήφθηκε η πράξη που ακυρώθηκε.

(5) Αν μεταξύ του χρόνου που εκδόθηκε ακυρωθείσα πράξη και του χρόνου της επανεξέτασης επήλθε οποιαδήποτε αλλαγή στη σύνθεση του συλλογικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, στην επανεξέταση και στη λήψη νέας απόφασης καλούνται να συμμετάσχουν όλα τα μέλη του συλλογικού οργάνου.

Αλλαγή
στη σύνθεση.

22. Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου.. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες και η σύνθεση του οργάνου μετά την πρώτη συνεδρία αλλάξει με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντα στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε. Αυτό δεν απαιτείται, όταν πρόκειται για απουσία από συνεδρία που ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή όταν τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη λήψη απόφασης.

Απαρτία.

23.-(1) Για να συνεδριάζει νόμιμα το συλλογικό όργανο πρέπει να βρίσκεται σε απαρτία, δηλαδή να παρίσταται κατά τη συνεδρία ο κατώτερος αριθμός μελών που ορίζει ο νόμος.

(2) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, απαρτία υπάρχει σε περίπτωση που παρευρίσκεται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

(3) Απαρτία υπάρχει έστω και αν μερικά από τα μέλη που είναι παρόντα απέχουν κατά την ψηφοφορία.

Τήρηση
πρακτικών.

24.-(1) Πρέπει να τηρούνται λεπτομερή πρακτικά των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων, στα οποία να διατυπώνονται με σαφήνεια οι αποφάσεις που λαμβάνονται. Η τήρηση άρθρων πρακτικών είναι υποχρέωση κάθε οργάνου που ασκεί διοικητική λειτουργία.

(2) Στις περιπτώσεις διορισμών ή προαγωγών επιβάλλεται η καταγραφή των αποτελεσμάτων προφορικής εξέτασης και κάθε άλλου γεγονότος που επενεργεί στη λήψη της απόφασης. Δεν απαιτείται η καταγραφή των ερωτήσεων και απαντήσεων κατά τη διάρκεια της προφορικής εξέτασης ούτε και η καταγραφή των νοητικών διεργασιών των μελών για τις εκτιμήσεις τους αναφορικά με την απόδοση των υποψήφιων. Οι τυχόν προσωπικές σημειώσεις των

μελών σχετικά με την απόδοση των υποψηφίων στην προφορική εξέταση, αν έγινε, παραδίδονται από τα μέλη αμέσως μετά το πέρας, της, διαδικασίας, πλήρωσης των θέσεων και αποτελούν μέρος του οικείου φακέλου.

25.-(1) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, οι αποφάσεις, ενός συλλογικού οργάνου λαμβάνονται, με απλή πλειοψηφία και, σε περίπτωση ισοψηφίας, επικρατεί η ψήφος του προέδρου.

Λήψη
αποφάσεων.

(2) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας λαμβάνονται υπόψη τα παρόντα και μη κωλυόμενα μέλη.

(3) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, η ψηφοφορία είναι φανερή.

(4) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, όταν οι αποφάσεις ενός συλλογικού οργάνου λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, δη¹ είναι απαραίτητο να αιτιολογείται και η απόφαση της μειοψηφίας. Όμως, τα διαφωνούντα μέλη μπορούν να ζητήσουν να διατυπωθούν στην απόφαση οι λόγοι της διαφωνίας τους.

ΜΕΡΟΣ V-ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

26.-(1) Οι διοικητικές πράξεις οι οποίες-εκδίδονται έπειτα από άσκηση διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι επαρκώς και δεόντως αιτιολογημένες, ιδίως όταν πρόκειται για πράξεις οι οποίες-

Αιτιολογητές
Πράξεις.

- (α) Είναι δυσμενείς για το διοικούμενο·
- (β) είναι αντίθετες ως προς το περιεχόμενο τους με προηγηθείσα γνωμοδότηση, πρόταση, εισήγηση ή έκθεση αρμόδιου οργάνου ή με τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου·
- (γ) είναι αντίθετες με χαραχθείσα πολιτική ή τακτική·
- (δ) συνιστούν εξαιρετικό μέτρο ενέργειας·
- (ε) είναι αιτιολογητές από το νόμο.

(2) Η μορφή και η έκταση της επιβαλλόμενης αιτιολογίας ποικίλλουν ανάλογα με το θέμα που πραγματεύεται η πράξη και τις συνθήκες που την περιβάλλουν.

27. Δε χρειάζονται αιτιολογία-

- (α) Πράξεις που δεν εκδίδονται έπειτα από άσκηση διακριτικής εξουσίας
- (β) πράξεις που δέχονται πλήρως το αίτημα του διοικούμενου ή που γενικά είναι ευεργετικές για ένα διοικούμενο, χωρίς να θίγουν έννομα συμφέροντα τρίτων
- (γ) πράξεις που εκδίδονται ομοιόμορφα σε μεγάλο αριθμό ή με μηχανικά ή με ηλεκτρονικά μέσα·
- (δ) διοικητικές πράξεις γενικού περιεχομένου· και .
- (ε) πράξεις για τις οποίες ορίζει ρητά ο νόμος ότι δε χρειάζονται αιτιολογία.

Πράξεις που
δε χρειάζονται
αιτιολογία.

28.-(1) Η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης πρέπει να είναι σαφής, ώστε να μην αφήνει αμφιβολίες ως προς το ποιος ήταν ο πραγματικός λόγος που οδήγησε το διοικητικό όργανο στη λήψη της απόφασης.

Επαρκής
αιτιολογία

(2) Δεν αποτελεί επαρκή αιτιολογία η αναφορά στην απόφαση γενικών χαρακτηρισμών που μπορούν να εφαρμοστούν και να ισχύουν· για κάθε περίπτωση ούτε η απλή αναφορά των γενικών όρων του νόμου που μπορούν να τύχουν εφαρμογής σε οποιαδήποτε περίπτωση.

(3) Αναιτιολόγητη είναι μια πράξη που επικαλείται γενικά και αόριστα το δημόσιο συμφέρον. Το δημόσιο συμφέρον του οποίου γίνεται επίκληση πρέπει να εξειδικεύεται με αναφορά σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχτηκε η κρίση του αρμόδιου διοικητικού οργάνου.

29. Ανεξάρτητα από οποιαδήποτε διάταξη οποιουδήποτε νόμου, η αίτηση για μια πράξη μπορεί να συμπληρωθεί ή να αναπληρωθεί από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου όπως "αϊ" από το σύνολο της όλης διοικητικής ενέργειας.

Συμπλήρωση και αναπλήρωση της αιτιολογίας.
Μεταγενέστερη αιτιολογία.

30. Σε επείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται, εξαιρετικά, στη διοίκηση αιτιολογήσει μεταγενέστερα την πράξη της, στηριζόμενη όμως σε στοιχεία, γεγονότα που υπήρχαν πριν από την πράξη και τα οποία μπορούν να συχθούν από το διοικητικό φάκελο.

Εσφαλμένη νομική αιτιολογία.

31. Εσφαλμένη νομική αιτιολογία δεν οδηγεί σε ακύρωση της πράξης, αν η πράξη μπορεί να έχει άλλο νομικό έρεισμα.

Πολλαπλές ή διαζευκτικές αιτιολογίες.

32. Όταν η πράξη έχει πολλαπλές ή διαζευκτικές αιτιολογίες και μία από αυτές είναι λανθασμένη, η πράξη είναι ακυρωτέα, εκτός αν κριθεί ότι η λανθασμένη αιτιολογία ήταν επικουρική ή δευτερεύουσα της ορθής αιτιολογίας και ως εκ τούτου δεν επηρέασε το αρμόδιο διοικητικό όργανο στη λήψη της απόφασης.

ΜΕΡΟΣ VI-ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Περιεχόμενο του δικαίωματος αναφοράς.

33.-(1) Τηρουμένων των διατάξεων του Άρθρου 29 του Συντάγματος, δικαίωμα αναφοράς-

- (α) Παρέχεται σε κάθε πρόσωπο που διαμένει στη Δημοκρατία, ανεξάρτητα αν αυτό είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, πολίτης ή αλλοδαπός
- (β) καλύπτει την υποβολή παραπόνου ή αιτήματος για να προβεί η διοίκηση σε διοικητική ενέργεια ή για την ανάκληση ή τροποποίηση πράξης που έχει ήδη εκδοθεί ή για την αποτροπή ή επανόρθωση ηθικής υλικής βλάβης·
- (γ) δεν καλύπτει αίτημα για την παροχή πληροφοριών, εκτός αν αυτό προβλέπεται από το νόμο.

(2) Το δικαίωμα αναφοράς δεν παραβιάζεται, αν η διοίκηση παρέλειψε να απαντήσει σε αίτημα ή παράπονο, επειδή για το ίδιο αίτημα ή παράπονο είχε δώσει προηγουμένως αιτιολογημένη απάντηση, εκτός αν με το νέο αίτημα παράπονο γίνεται επίκληση νέων γεγονότων ή μεταβολής των συνθηκών που υπήρχαν, όταν δόθηκε η απάντηση.

(3) Αν με την αναφορά ζητείται η ανάκληση ή η τροποποίηση πράξης που έχει ήδη εκδοθεί, για την προσβολή της οποίας ο νόμος προβλέπει την άσκηση ιεραρχικής προσφυγής, το διοικητικό όργανο προς το οποίο η αναφορά έχει απευθυνθεί δεν την εξετάζει, αλλά πληροφορεί σχετικά τον αιτητή.

(4) Η αναφορά απευθύνεται στην αρμόδια αρχή. Αν η αναφορά απευθύνεται σε αναρμόδια αρχή, αυτή δεν την εξετάζει, αλλά τη διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή.

Προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο.

34. Η υποχρέωση της αρμόδιας αρχής, σύμφωνα με το Άρθρο 29 του Συντάγματος, εξακολουθεί να υφίσταται, έστω και αν για το ίδιο θέμα έχει ασκηθεί προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο, σύμφωνα με το Άρθρο 146 του Συντάγματος.

Φύση της προθεσμίας των τριάντα ημερών.

35. Η υποχρέωση για απάντηση μέσα σε προθεσμία, τριάντα ημερών υπάρχει, όταν η λήψη της απόφασης μέσα στην προθεσμία αυτή είναι εφικτή, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστατικών κάθε υπόθεσης. Η διοίκηση οφείλει σε όλες τις περιπτώσεις να δίνει εγγράφως μέσο, στην προθεσμία των τριάντα ημερών πληροφορίες για την πορεία της υπόθεσης.

36. Μετά την πάροδο τριών μηνών από την ημέρα της υποβολής της αναφοράς ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να θεωρήσει την παράλειψη της αρμόδιας αρχής να του απαντήσει άρνηση της να ικανοποιήσει την αναφορά του και να προσβάλει ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου την παράλειψη αυτή ως άρνηση ικανοποίησης της αναφοράς του. Στην περίπτωση αυτή ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί ταυτόχρονα να προσβάλει, με βάση το Άρθρο 29 του Συντάγματος, την παράλειψη απάντησης, έκτος αν από την παράλειψη έχει υποστεί βλάβη.

Προσβολή παράληψης απάντησης ως αρνητικής απόφασης.

37. Κάθε πρόσωπο που θίγεται από πράξη ή που δικαιούται να κάνει Ζήτηση χρήση μιας πράξης μπορεί να ζητήσει εγγράφως να του δοθεί πλήρες αντίγραφο της. Το αρμόδιο διοικητικό όργανο μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του να απορρίψει ολόκληρο ή μέρος του αιτήματος, αν η ικανοποίηση του παραβιάζει το υπηρεσιακό συμφέρον ή το συμφέρον τρίτου προσώπου.

Ζήτηση αντιγράφου.

ΜΕΡΟΣ VII-ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

38.—(1) Η αρχή της ισότητας των πολιτών επιβάλλει στη διοίκηση την, κατά την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας, ίση ή ομοιόμορφη μεταχείριση όλων των πολιτών που τελούν υπό τις ίδιες ή παρόμοιες συνθήκες.

Περιεχόμενο της αρχής της ισότητας.

(2) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης παραβιάζεται, όταν η διοίκηση αποφασίζει σε μια περίπτωση με τρόπο διαφορετικό από αυτόν με τον οποίο αποφάσισε στο παρελθόν σε άλλη παρόμοια περίπτωση, εκτός αν έχει αποφασίσει να αλλάξει τακτική ως προς τον τρόπο άσκησης της διακριτικής της εξουσίας. Στην περίπτωση αυτή η διοίκηση πρέπει να δώσει ειδική αιτιολογία για την απόφαση της να αλλάξει τακτική.

(3) Η ίση μεταχείριση των άνισων είναι το ίδιο απαράδεκτη με την άνιση μεταχείριση των ίσων.

39. Αν η διοίκηση έχει σε μια περίπτωση ασκήσει τη διακριτική της εξουσία παράνομα, δεν πρέπει να συνεχίσει την παρανομία σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις που θα παρουσιαστούν στο μέλλον, διότι δεν αναγνωρίζεται ισότητα στην παρανομία.

Μη αναγνώριση ισότητας στην παρανομία.

40. Κατά την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των δύο φύλων, επιβάλλεται η παροχή ίσων δυνατοτήτων στα δύο φύλα και επιτρέπονται αποκλίσεις, όταν αυτές δικαιολογούνται είτε για λόγους οι οποίοι ανάγονται στην ανάγκη μεγαλύτερης προστασίας της γυναίκας, και μάλιστα σε θέματα που αφορούν τη μητρότητα, το γάμο και την οικογένεια, είτε για λόγους οι οποίοι ανάγονται σε καθαρά βιολογικές διαφορές.

Ισότητα των φύλων.

41.—(1) Η αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου και της διοίκησης επιβάλλει την ισότητα πρόσβασης στις δημόσιες λειτουργίες και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών σε κάθε πολίτη για τη διεκδίκηση θέσης ή αξιώματος στην πολιτεία.

Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, ο όρος "δημόσιες λειτουργίες" περιλαμβάνει τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

(2) Το δικαίωμα πρόσβασης στις δημόσιες λειτουργίες είναι θεμελιώδες πολιτικό δικαίωμα, στενά συνυφασμένο με την ιδιότητα του πολίτη.

Ισότητα πρόσβασης στις δημόσιες λειτουργίες.

(3) Η ίση πρόσβαση στις δημόσιες λειτουργίες επιβάλλει την κατάληψη τους σύμφωνα με την αρχή της αξιοκρατίας. Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με αντικειμενικό τρόπο και με διαφανείς διαδικασίες.

ΜΕΡΟΣ VIII - ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

42.—(1) Κάθε διοικητικό όργανο που μετέχει στην παραγωγή διοικητικής Αρχή της πράξης πρέπει να παρέχει τα εχέγγυα, της αμερόληπτης κρίσης.

Αρχή της αμερόληψιας.

(2) Δε μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρόσωπο που έχει ιδία-ζουσα σχέση ή συγγενικό δεσμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με το άτομο που αφορά η εξεταζόμενη υπόθεση ή που έχει συμφέρον για την έκβαση της.

(3) Η κατά το εδάφιο (2) πιο πάνω. συμμετοχή σε διοικητικό όργανο επιτρέπεται, όταν η διοικητική πράξη δεν μπορεί να εκδοθεί από άλλο, κατά ' νόμο αρμόδιο όργανο ή όταν το. αρμόδιο συλλογικό όργανο δεν μπορεί να συνέλθει επειδή δε θα υπάρχει απαρτία.

Δικαίωμα
Ακρόασης

43.-(1) Το δικαίωμα ακρόασης παρέχεται, εκτός από τις περιπτώσεις τις οποίες ο νόμος προβλέπει ρητά. σε κάθε πρόσωπο που θα επηρεαστεί από την έκδοση πράξης ή από τη λήψη διοικητικού μέτρου που είναι πειθαρχικής φύσης ή που έχει το χαρακτήρα της κύρωσης ή που είναι άλλως πως δυσμενούς φύσης.

(2) Διοικητικό όργανο που προτίθεται να στηρίζει την απόφαση του σε ισχυρισμούς εναντίον ενός προσώπου οφείλει να παράσχει την ευκαιρία στο πρόσωπο αυτό να υποβάλει τις απόψεις του για τους ισχυρισμούς αυτούς.

(3) Το δικαίωμα ακρόασης ασκείται είτε αυτοπροσώπως είτε δια δικηγόρου της εκλογής του ενδιαφερομένου.

(4) Η ακρόαση του ενδιαφερομένου δεν είναι απαραίτητο να γίνεται προφορικά. Είναι αρκετό, αν ζητηθεί από αυτόν, να εκθέσει γραπτώς τις απόψεις του, εκτός αν ο νόμος ορίζει το αντίθετο.

(5) Το δικαίωμα ακρόασης αναγνωρίζεται και στην περίπτωση άσκησης ιεραρχικής προσφυγής, εκτός αν η νομοθετική διάταξη που προβλέπει την άσκηση της ιεραρχικής προσφυγής ρητά επιτρέπει στο αρμόδιο όργανο να μην παρέχει το δικαίωμα ακρόασης.

(6) Κάθε πρόσωπο το οποίο έχει δικαίωμα ακρόασης μπορεί ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λάβει γνώση των στοιχείων του σχετικού διοικητικού φακέλου. Το αρμόδιο διοικητικό όργανο μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του να απορρίψει ολόκληρο ή μέρος του αιτήματος, αν η ικανοποίηση του παραβιάζει το υπηρεσιακό συμφέρον ή το συμφέρον τρίτου προσώπου.

ΜΕΡΟΣ ΙΧ - ΟΡΘΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Άσκηση της
διακριτικής
εξουσίας.

44.-(1) Το διοικητικό όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση διακριτικής εξουσίας από το νόμο έχει τη νομική υποχρέωση να την ασκήσει.

(2) Δεν είναι επιτρεπτό το αρμόδιο διοικητικό όργανο να υποκαθίσταται ή να κατευθύνεται στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας από άλλο όργανο.

(3) Δεν επιτρέπεται στο αρμόδιο όργανο να αποφασίζει εκ των προτέρων και κατά τρόπο γενικό τη διακριτική του εξουσία για τις περιπτώσεις που θα παρουσιαστούν στο μέλλον.

(4) Δεν απαγορεύεται σε διοικητικό όργανο να ασκήσει τη διακριτική του εξουσία σε μια υπόθεση, με βάση γενική πολιτική ή κριτήρια που έχει προκαθορίσει το ίδιο για παρόμοιες υποθέσεις., εφόσον η πολιτική ή τα κριτήρια που έχει χαράξει συνάδουν με το νόμο. και να εξετάζει ιδιαίτερα κάθε υπόθεση που παρουσιάζεται ενώπιόν του και πιο συγκεκριμένα να εξετάζει αν τα ιδιαίτερα περιστατικά της υπόθεσης δικαιολογούν απόκλιση από τη γενική πολιτική ή τα κριτήρια που χάραξε.

(5) Δεν απαγορεύεται στο αρμόδιο διοικητικό όργανο κατά την άσκηση της διακριτικής του εξουσίας να καθοδηγείται από εγκυκλίους ή γενικού χαρα-

κτήρα διοικητικές οδηγίες που εκδίδονται από ιεραρχικά ανώτερα του όργανα και που καθορίζουν τη γενική πολιτική της κυβέρνησης σε ένα θέμα, εφόσον αυτές οι εγκύκλιοι ή οι οδηγίες δε συγκρούονται με το νόμο.

(6) Επιτρέπεται στο αρμόδιο όργανο να ασκεί τη διακριτική του εξουσία με βάση τύπους και δεσμεύσεις που το ίδιο έχει καθορίσει και που δεν επιβάλλονται, αλλά ούτε απαγορεύονται από το νόμο.

45.—(1) Η διοίκηση, κατά την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας, οφείλει να προβαίνει σε επαρκή έρευνα όλων των σχετικών με την υπόθεση γεγονότων.

Επαρκής
έρευνα

(2) Η έκταση της έρευνας εξαρτάται από τα περιστατικά κάθε υπόθεσης. Στο αρμόδιο διοικητικό όργανο εναπόκειται να επιλέξει τον ενδεδειγμένο τρόπο διεξαγωγής της έρευνας. Η έρευνα μπορεί να διεξαχθεί είτε από το αρμόδιο διοικητικό όργανο είτε δια μέσου άλλου οργάνου ή προσώπου.

46.—(1) Αν η διοίκηση, κατά την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας, στηρίζεται σε πραγματικά γεγονότα και προϋποθέσεις που είναι εξ αντικείμενου ανύπαρκτα ή αν παραλείπει να λάβει υπόψη της ουσιώδη πραγματικά γεγονότα, ενεργεί με πλάνη περί τα πράγματα.

Πλάνη

(2) Αν η πλάνη έχει επηρεάσει την απόφαση του διοικητικού οργάνου, είναι ουσιώδης και καθιστά την πράξη παράνομη.

(3) Η αξιολόγηση και εκτίμηση αντιφατικών μεταξύ τους αποδεικτικών και άλλων στοιχείων του διοικητικού φακέλου και η επιλογή ορισμένων από αυτά στα οποία βασίστηκε το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η διοίκηση δε συνιστούν πλάνη, εφόσον η επιλογή ήταν για τη διοίκηση λογικά επιτρεπτή.

47. Τα στοιχεία που η διοίκηση οφείλει να λαμβάνει υπόψη κατά την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας πρέπει να είναι νόμιμα και σχετικά με τον επιδιωκόμενο από το νόμο σκοπό.

Στοιχεία
κρίσης

48. Η επιδίωξη σκοπού κατάδηλα ξένου προς το σκοπό του νόμου, όπως επίσης η υπέρβαση των ακραίων ορίων της διακριτικής εξουσίας, συνιστούν κατάχρηση εξουσίας.

Κατάχρηση
εξουσίας

49.—(1) Σε πράξη που εκδίδεται έπειτα από άσκηση διακριτικής εξουσίας Όροι μπορεί να περιληφθεί όρος ή αίρεση, εφόσον αυτό δεν είναι αντίθετο με το σκοπό του νόμου.

Όροι και
αίρεσεις

(2) Αν όρος ή αίρεση που έχει περιληφθεί σε διοικητική πράξη είναι παράνομος, επιδρά στο κύρος ολόκληρης της πράξης και την παρασύρει σε ακυρότητα, αν προκύπτει ότι το διοικητικό όργανο δε θα εξέδιδε την πράξη, αν τελούσε σε γνώση του παράνομου του όρου ή της αίρεσης.

ΜΕΡΟΣ Χ - ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΧΡΗΓΓΚΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

50. Οι αρχές της χρηστής διοίκησης επιβάλλουν στα διοικητικά όργανα, κατά την άσκηση της διακριτικής τους εξουσίας, να ενεργούν σύμφωνα με το περί δικαίου αίσθημα, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών νομοθετικών διατάξεων σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση να αποφεύγονται ανεπιεικείς και άδικες λύσεις.

Περιεχόμενο
των αρχών
της χρηστής
διοίκησης.

51.—(1) Η διοίκηση δεν επιτρέπεται να ενεργεί με τρόπο ασυνεπή, αντίφατικό ή κακόπιστο, ώστε να εξαπατά ή να ταλαιπωρεί χωρίς λόγο το διοικούμενο.

Αρχή της
καλής πίστης

(2) Η διοίκηση *οι* δικαιούται, επικαλούμενη τις ίδιες της τις παραλείψεις για τις οποίες δεν είναι υπαίτιος ο διοικούμενος, να αγνοεί μια ευνοϊκή

γι' αυτόν κατάσταση η οποία έχει διαρκέσει αρκετό χρόνο και να αρνείται την υπέρ του διοικούμενου συναγωγή των ωφελημάτων και των νόμιμων συνεπειών που προκύπτουν από την κατάσταση αυτή.

(3) Δεν είναι επιτρεπτό στη διοίκηση να αίρει εκ των υστέρων, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, κίνητρα που προέβλεψε ο νόμος ή που η ίδια έθεσε για να προσελκύσει ορισμένη συμπεριφορά των διοικούμενων.

(4) Δεν είναι επιτρεπτό διοικητικές πράξεις να αντίκεινται σε παραστάσεις ή πληροφορίες των αρμόδιων αρχών ή σε πληροφορίες, τη χορήγηση των οποίων προβλέπει ο νόμος, εφόσον οι παραστάσεις και οι πληροφορίες είναι σύμφωνες με το νόμο.

Αρχή της
αναλογικό-
τητας

52.-(1) Το διοικητικό όργανο, κατά την άσκηση της διακριτικής του εξουσίας, οφείλει να λαμβάνει υπόψη και να σταθμίζει όλα τα άμεσα αναμιγμένα στην υπόθεση συμφέροντα.

(2) Τα μέσα που χρησιμοποιεί η διοίκηση στις ενέργειες της πρέπει να είναι ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Επέμβαση στα δικαιώματα των πολιτών επιτρέπεται μόνο στην έκταση που αυτό είναι απαραίτητο για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

(3) Αν η διοίκηση έχει να επιλέξει μεταξύ δύο ή περισσότερων νόμιμων λύσεων, οφείλει να προτιμήσει εκείνη που είναι λιγότερο επαχθής για το διοικούμενο.

(4) Κάθε πειθαρχικό ή διοικητικό μέτρο που λαμβάνει η διοίκηση πρέπει να έχει αντικειμενική συνάφεια με την υποχρέωση που παραβιάστηκε και να βρίσκεται σε εύλογη σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

(5) Οι δυσμενείς για έναν ή περισσότερους διοικούμενους συνέπειες μια διοικητικής πράξης δεν πρέπει να είναι δυσανάλογες με τον επιδιωκόμενο μ την πράξη σκοπό.

Αναζήτηση
αχρεωστήτων

53. Αντίκειται προς τις αρχές της χρηστής και της εύρυθμης διοίκησης μετά πάροδο εύλογου χρόνου αναδρομική αναζήτηση χρημάτων που η διοίκηση κατέβαλε παράνομα και που έλαβαν καλόπιστα οι πολίτες, όπως αποδοχές συντάξεις.

Ανάκληση
διοικητικών
πράξεων

54.-(1) Τηρουμένων των πιο κάτω εδαφίων, θεωρείται παράβαση τα αρχών της χρηστής διοίκησης η ανάκληση από τη διοίκηση μετά πάροδο εύλογου χρόνου πράξης της έστω και παράνομης, που στο μεταξύ δημιούργησαν δικαιώματα και γενικά ευνοϊκές για το διοικούμενο καταστάσεις. Η ύπαρξη του εύλογου χρόνου κρίνεται από τις ειδικές περιστάσεις κάθε υπόθεσης.

(2) Η ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης επιτρέπεται και μετά παρέλευση εύλογου χρόνου, αν αυτή εκδόθηκε έπειτα από δόλια ή απατηλή ενέργεια του ενδιαφερομένου ή αν ο ενδιαφερόμενος ήταν ενήμερος της παρανομίας της πράξης κατά το χρόνο της έκδοσης της ή για λόγους δημόσιου συμφέροντος.

(3) Η ανάκληση και νόμιμης διοικητικής πράξης, ακόμη και αν πέρασε εύλογο χρονικό, διάστημα από την έκδοση της δικαιολογείται για λόγοι δημόσιου συμφέροντος.

(4) Επιτρέπεται η ανάκληση διοικητικής πράξης σε περίπτωση μεταβολής των πραγματικών συνθηκών στις οποίες στηρίχτηκε η έκδοση της ή που απτελούσαν, σύμφωνα με το νόμο, την προϋπόθεση για την έκδοση της.

(5) Η, με βάση τα εδάφια (3) και (4), ανάκληση ισχύει για το μέλλον και. 5 έχει αναδρομική ισχύ.

(6) Οι πιο πάνω γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων, δεν ισχύουν, όταν η ανάκληση ρυθμίζεται ειδικά από το νόμο.

55.-(1) Αρμόδιο όργανο για την ανάκληση πράξης είναι το όργανο που την έχει εκδώσει, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Αρμοδιότητα και τύπος της ανάκλησης

(2) Για την ανακίνηση νόμιμης πράξης πρέπει να τηρείται ο τύπος και η διαδικασία που ισχύουν για την έκδοση της πράξης που ανακαλείται.

(3) Για την ανάκληση παράνομης πράξης δεν απαιτείται η τήρηση του τύπου και της διαδικασίας που ισχύουν για την έκδοσης της πράξης που ανακαλείται, εκτός αν αυτό είναι αναγκαίο για τη διάγνωση της παρανομίας της.

56. Το διοικητικό όργανο που εξέδωσε διοικητική πράξη μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του να αναστείλει ή να διακόψει την εκτέλεση της, αν λόγοι δημόσιου συμφέροντος το επιβάλλουν.

Αναστολή και διακοπή της εκτέλεσης

ΜΕΡΟΣ XI - ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΔΕΛΙΚΑΣΜΕΝΟ

57. Έπειτα από ακυρωτική απόφαση η πράξη εξαφανίζεται και η διοίκηση υποχρεούται να επαναφέρει τα πράγματα στη θέση στην οποία βρίσκονταν πριν από την έκδοση της πράξης που ακυρώθηκε.

Αποτελέσματα ακυρωτικής απόφασης

58. Κατά την επανεξέταση πράξης της που έχει ακυρωθεί, η διοίκηση οφείλει να λάβει υπόψη το πραγματικό και νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο που εκδόθηκε η σχετική απόφαση της. Κατ' εξαίρεση και τηρουμένων των διατάξεων οποιουδήποτε άλλου νόμου είναι εφαρμοστέο το κατά το χρόνο της έκδοσης της νέας πράξης νομικό καθεστώς, όταν το νεότερο νομοθέτημα είναι αναδρομικής ισχύος ή όταν προκύπτει από αυτό ότι ο νομοθέτης δεν ανέχεται στο εξής την εφαρμογή των παλαιών διατάξεων.

Πραγματικό και νομικό καθεστώς κατά την επανεξέταση.

59.-(1) Οι αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχουν ισχύ δεδικασμένου. Η ακυρωτική απόφαση ισχύει έναντι όλων. Η απορριπτική απόφαση ισχύει έναντι του αιτούντος.

Δεδικασμένο.

(2) Κατά την επανεξέταση, η διοίκηση δεσμεύεται από το διατακτικό της δικαστικής απόφασης και από τις διαπιστώσεις του Δικαστηρίου για την ύπαρξη ορισμένων νομικών και πραγματικών καταστάσεων που υφίσταντο κατά το χρόνο της έκδοσης της πράξης στις οποίες στηρίχτηκε το διατακτικό της απόφασης.

ΜΕΡΟΣ XII - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

60.—(1) Είναι ανίσχυρη κανονιστική πράξη η οποία εκδόθηκε χωρίς να παρέχεται εξουσία προς αυτό από νόμο ή εξέρχεται των ορίων της εξουσιοδότησης που δόθηκε με νόμο ή αντιβαίνει προς οποιαδήποτε διάταξη του εξουσιοδοτούντος νόμου ή εκδόθηκε χωρίς να τηρηθεί ο αναγκαίος για την έγκυρη έκδοση της τύπος.

Αρχές οι οποίες διέπουν την άσκηση της κανονιστικής εξουσίας.

(2) Διοικητικό όργανο δεν μπορεί να μεταβιβάσει σε άλλο όργανο την εξουσιοδότηση που πήρε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων για την έκδοση κανονιστικών πράξεων, εκτός αν ρητά ή σιωπηρά παρέχεται εξουσία από το νόμο.

(3) Κανονιστικές πράξεις οι οποίες, εκδίδονται με εξουσιοδότηση νόμου δεν μπορούν να έχουν αναδρομική ισχύ, εκτός αν ο νόμος ο οποίος παρέχει την εξουσιοδότηση ρητά το επιτρέπει.

61. Οι κανονιστικές πράξεις αποκτούν ισχύ με τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Τύπος των κανονιστικών πράξεων.

Φακ.: 5.6.09
Τηλ.: 803870
Φαξ.: 677901

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
1443 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

24 Αυγούστου, 2001

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αιτήσεις/Έγγραφα που υποβάλλονται σε αναρμόδια διοικητικά όργανα

Αναφερόμενος στο πιο πάνω θέμα, επιθυμώ να σημειώσω ότι σε ορισμένες περιπτώσεις αιτήσεις/έγγραφα που υποβάλλονται σε αναρμόδια διοικητικά όργανα δεν διαβιβάζονται ή διαβιβάζονται με καθυστέρηση στα αρμόδια διοικητικά όργανα, με αποτέλεσμα, στις περιπτώσεις που τίθενται χρονικά όρια ή προθεσμίες, τα έγγραφα αυτά να θεωρούνται εκπρόθεσμα ή να μη γίνονται δεκτά.

Επισημαίνεται ότι επί του θέματος υπάρχει σαφής νομοθετική διάταξη (άρθρο 17(5) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999 (Ν.158(1)799)), το οποίο προνοεί τα εξής:

«Αν μια αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδιο διοικητικό όργανο, το αναρμόδιο όργανο οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο, πληροφορώντας περί τούτου τον ενδιαφερόμενο».

Ως εκ τούτου, παρακαλείσθε όπως μεριμνήσετε για τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για πιστή τήρηση των εν λόγω προνοιών του Νόμου.

Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

**Διευθυντής
Υπηρεσίας Δημόσιας Διοίκησης και
Προσωπικού**

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
Γενικό Ελεγκτή,
Επίτροπο Διοικήσεως,
Γενικούς Διευθυντές Βουλής των Αντιπροσώπων,
Υπουργείων, Γραφείου Προγραμματισμού
και Γενικό Λογιστή, Αρχιπρωτοκολλητή,
Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου,
Διευθυντή Γραφείου Προέδρου.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ**Αρ. 1211
(Φακ.: 12.04.001)****ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
1443ΛΕΥΚΩΣΙΑ****14 Σεπτεμβρίου, 2001.**

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
Γενικό Ελεγκτή,
Επίτροπο Διοικήσεως,
Γενικούς Διευθυντές Βουλής των Αντιπροσώπων,
Υπουργείων και Γραφείου Προγραμματισμού
και Γενικό Λογιστή,
Αρχιπρωτοκολλητή, Γραμματέα
Υπουργικού Συμβουλίου, Διευθυντή
Γραφείου Προέδρου,

**Νόμος που κωδικοποιεί τ/σ Γενικές Αρχές
του Διοικητικού Δικαίου που πρέπει να
διέπουν τη δράση της Δημόσιας Διοίκησης**

Έχω οδηγίες ν' αναφερθώ στον πιο πάνω Νόμο (Ν.158(!)/99), ο οποίος δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 31.12.1999.

2. Με τη θέσπιση του Νόμου αυτού κωδικοποιούνται οι γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου, οι οποίες έχουν πάγια καθιερωθεί και είναι γενικά αποδεκτές, και προσδιορίζονται τα νόμιμα όρια δράσης της δημόσιας διοίκησης. Οι αρχές αυτές, οι οποίες είναι διάσπαρτες σε πληθώρα αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου και σε νομικά συγγράμματα, δεν είναι επαρκώς γνωστές σε όσους μετέχουν στη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης ούτε στους πολίτες. Κατά συνέπεια, η κωδικοποίηση τους συνιστά ένα πολύτιμο για όλους εργαλείο και συμβάλλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τις αρχές. Παράλληλα συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό του Κυπριακού Διοικητικού Δικαίου.

3. Οι διατάξεις του υπό αναφορά Νόμου, αναφέρονται, επιγραμματικά, στα πιο κάτω:

- Μέρος I** - **Εισαγωγικές Διατάξεις, Ερμηνεία.**
Μέρος II - **Οι Διοικητικές Πράξεις:** Έκδοση διοικητικών πράξεων, έναρξη ισχύος διοικητικών πράξεων, ενημέρωση για τα μέσα θεραπείας, έναρξη έννομων αποτελεσμάτων διοικητικών πράξεων, αναδρομική ισχύς διοικητικών πράξεων.
Μέρος III - **Η Αρχή της Νομιμότητας:** Νόμιμα πλαίσια της διοικητικής δράσης, κρίσιμο νομοθετικό καθεστώς, άσκηση αρμοδιότητας μέσα σε εύλογο χρόνο, προθεσμίες, αναγνώριση πράξεων άλλων οργάνων, τήρηση τύπων, διοικητικός καταναγκασμός, νομική υπόσταση οργάνου, πράξεις οργάνου που βρίσκεται σε άδεια,

	διαθεσιμότητα ή προαφυπηρετική άδεια, αρμοδιότητα οργάνου, ιεραρχικός έλεγχος, πράξεις που απαιτούν έγκριση.
Μέρος IV	Συλλογικά Διοικητικά Όργανα: Συγκρότηση συλλογικού οργάνου, σύνθεση και συνεδρίες συλλογικού οργάνου, αλλαγή στη σύνθεση, απαρτία, τήρηση πρακτικών, λήψη αποφάσεων.
Μέρος V	Αιτιολογία των Διοικητικών Πράξεων: Αιτιολογίτες πράξεις, πράξεις που δε χρειάζονται αιτιολογία, επαρκής αιτιολογία, συμπλήρωση και αναπλήρωση της αιτιολογίας, μεταγενέστερη αιτιολογία, εσφαλμένη νομική αιτιολογία, πολλαπλές ή διαζευκτικές αιτιολογίες.
Μέρος VI	Δικαίωμα Αναφοράς: Περιεχόμενο του δικαιώματος αναφοράς, προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο, φύση της προθεσμίας των τριάντα ημερών, προσβολή παράλειψης απάντησης ως αρνητικής απόφασης, ζήτηση αντιγράφου.
Μέρος VII	Αρχή της Ισότητας: Περιεχόμενο της αρχής της ισότητας, μη αναγνώριση ισότητας στην παρανομία, ισότητα των φύλων, ισότητα πρόσβασης στις δημόσιες λειτουργίες.
Μέρος VIII	Αρχές της Φυσικής Δικαιοσύνης: Αρχή της αμεροληψίας, δικαίωμα ακρόασης.
Μέρος IX	Ορθή Άσκηση της Διακριτικής Εξουσίας: Άσκηση της διακριτικής εξουσίας, επαρκής έρευνα, πλάνη, στοιχεία κρίσης, κατάχρηση εξουσίας, όροι και αιρέσεις.
Μέρος X	Αρχές της Χρηστής Διοίκησης: Περιεχόμενο των αρχών χρηστής διοίκησης, αρχή της καλής πίστης, αρχή της αναλογικότητας, αναζήτηση αχρεωστήτων, ανάκληση διοικητικών πράξεων, αρμοδιότητα και τύπος της ανάκλησης, αναστολή και διακοπή της εκτέλεσης.
Μέρος XI	Συμμόρφωση της Διοίκησης στις Αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και Δεδικασμένο: Αποτελέσματα ακυρωτικής απόφασης, πραγματικό και νομικό καθεστώς κατά την επανεξέταση, δεδικασμένο.
Μέρος XII	Κανονιστικές Πράξεις: Αρχές οι οποίες διέπουν την άσκηση της κανονιστικής εξουσίας, τύπος των κανονιστικών πράξεων.

4. Παράκληση είναι όπως δώσετε οδηγίες ώστε όλοι οι λειτουργοί του Υπουργείου/Ανεξάρτητου Γραφείου σας που με οποιονδήποτε τρόπο ασκούν δημόσια εξουσία εφαρμόζουν, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, πιστά και με σχολαστικότητα τον πιο πάνω Νόμο.

Παράκληση είναι, επίσης, όπως η ίδια υποχρέωση αναληφθεί και από τους λειτουργούς των Ημικρατικών Οργανισμών και Αρχών Τοπικής Διοίκησης για τους οποίους το Υπουργείο σας είναι αρμόδιο.

Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

**Διευθυντής
Υπηρεσίας Δημόσιας Διοίκησης
και Προσωπικού**